

Razgovor sa djecom o...

Seksualnom nasilju među djecom i pristanku

Razgovor sa djecom o...je zamišljen da vas ohrabri da probate. Zato što i sam pokušaj da se razgovara o teškim temama znači prevenciju nasilja, manipulacije, seksualnog zlostavljanja, diskriminacije i konfuzije. Također osnažuje djecu, bez obzira da li aktivno slušaju ili ne. Oni znaju da sa vama mogu razgovarati o važnim stvarima. To je zato jer se usuđujete razgovarati o neobičnim, možda neugodnim i teškim temama.

Ispod možete naći informacije i primjere rečenica za razgovor sa djecom u vezi seksualnog nasilja među djecom, kao i pristanka.

SELBSTLaut
Fachstelle gegen sexualisierte Gewalt an
Kindern und Jugendlichen
Vorbeugung · Beratung · Verdachtsbegleitung

Selbstlaut
Tel.
Email.
Web.

Thaliastraße2/2A, 1160 Wien
+43 1 810 90 31
office@selbstlaut.org
selbstlaut.org

Kada govorimo o seksualnom nasilju među djecom, imamo sklonost da dramtiziramo situaciju (ljudi govore o seksualnom zlostavljanju, o "nasilnicima" i "žrtvama". U obdaništima, na primjer, udobni kutak biva zatvoren, dešavaju se snažni konflikti između roditelja pogođenog i roditelja djeteta koje je načinilo nasilni čin...), ili sve banaliziramo ("ništa se nije dogodilo", "djeca su se samo igrala", "djeca to treba sama da riješe").

Prije svega, važno je ostati miran i razumjeti što se zapravo dogodilo: da li je u pitanju sporazumna dječja seksualnost

ili seksualno nasilje/napad? Ponekad je također nejasno koje dijete je pogođeno, a koje je načinilo napad. S obzirom da često nije lako sve ovo razumjeti, djeca trebaju pomoć odraslih za sređivanje situacije. Tada je djeci lakše da razumiju što se zapravo dogodilo, što dalje pomaže da se stvari imenuju i da se o njima razgovara.

Razgovor sa djecom o...zahtjeva praksu i vrijeme. Nekad je to par minuta, nekad petnaest minuta, a nekad možda samo par sekundi. Jednostavno zahtjeva praksu. Pokušajte. Postajat će lakše i više uobičajeno.

Ovaj odjeljak je dio kompleta(publikacije) o sljedećih pet tema:

- 1) Dječja prava i pomoć protiv nasilja
- 2) Seksualno nasilje među djecom i jednostavno objašnjen pristanak
- 3) Zbunjenost i nelagoda izazvana ponašanjem odraslih
- 4) Seksualno obrazovanje i nošenje sa pornografijom
- 5) Nelagoda, stres i trauma

Publikacija "razgovor sa djecom o..." je razvijena od strane Selbstlaut tima u cilju unaprijeđenja razgovora o teškim temama sa djecom koja su u osnovnoškolskom dobu. Neke stvari mogu biti pogodne i za djecu uzrasta od 12 ili 13 godina. Šire gledano, tinejdžerima su potrebne i druge različite fraze koje nećete sresti u ovoj publikaciji.

Četiri vrste nasilja kroz riječi prilagođene djeci:

1 Nemar i zanos

Ponekad su djeca radoznala i ne samo da žele istražiti sebe i sopstvena tijela, nego i tijelo drugog djeteta. Nekad se djeca igraju ljekara i u toku igre se mogu razodjenuti i istraživati jedni druge bez odjeće. Djeci je dozvoljeno igrati se takvih igara samo kada je to u redu za oboje/svu djece/djecu. Ponekad je neko dijete toliko uzbuđeno tokom igre da može naletiti na drugo dijete i oboriti ga, ili ga zagrliti suviše snažno, stisnuti šaku pre-jako, ili "mjeriti temperaturu" drugom djetetu, iako to ono ne želi. Ovo se može dogoditi i nije namjerni čin. Ali, svi bismo trebali pokušati da budemo svjesni toga kako se neko drugi osjeća.

2 Promjenljive situacije

Može se dogoditi da se oboje djece žele igrati neku od ovih igara i u početku je prijatno i interesantno oboma, ali se onda dobar osjećaj promijeni. Kao klackalica koja koja se odjednom nagne na jednu stranu. Ili semafor koji se odmah mijenja iz zelenog u crveno svjetlo. U tom trenutku igra mora da stane. Zato što to više nije igra, kada ne prija jednom djetetu. Iako je igra u početku bila uzbuđljiva i prijatna, nijedno dijete ne mora nastaviti sa igranjem. Niko ne treba biti posramljen i to nije ničija krivica. Klackalica se upravo nagnula na drugu stranu. Ovo se može dogoditi u bilo kom trenutku.

3 Namjerni nasilni činovi

Ponekad djeca primijete da drugo dijete više ne uživa u nečemu, ali ga bez obzira na to nagovaraju ili tjeraju da nastave sa igrom. To je zato jer se na taj način djeca osjećaju snažno i moćno. Ovo nije u redu. Nekad dijete koje ima veću moć tjera drugo dijete da taji situaciju ili čak mu prijeti: "ako kažeš nekome, neću ti više biti drug/ drugarica, neću se više igrati sa tobom...", "učinit ću nešto loše, ako izbrbljaš nekome". Nikome nije dopušteno prijetiti drugima ili zahtjevati od njih da čuvaju tajne. Djeca koja čine takve stvari trebaju biti zaustavljena od strane odraslih.

4 različiti činovi kao "post-traumatska igra" uzrokovana seksualnim nasiljem

Ponekad djeca zahtjevaju od druge djece da ih dodiruju po zadnjici, penisu, vulvi ili vagini, ili traže da dodiruju drugu djecu u tim predjelima. Oni ovo čine jer se njima samima dogodilo nešto čudno, na primjer dodirivanje u predjelu međunožja, stražnjice, penisa ili vagine od strane odraslih. Nikome nije dozvoljeno da čini ovakve stvari, to je zabranjeno. Djeca bi definitivno trebala ispričati o ovim situacijama nekom dragom odraslom. Oboje djece svakako trebaju podršku i pomoć.

Ako dođete do zaključka, ili se pribojavate da se se dogodilo seksualno nasilje, svako dijete uključeno u ovakvu situaciju treba podršku kroz razgovor, i uopšte podršku od odraslih, ali je podrška najviše potrebna pogođenom djetetu.

Razgovor sa pogođenim djetetom

Utjeha i pohvala dolaze prvo, na primjer ovako:

Žao mi je što ti se ovo dogodilo. Nikome nije dopušteno da te dodiruje na način koji tebi ne prija. Ni odraslima, ni djeci. Hvala ti što (sa mnom) razgovaraš o ovome. To je vrlo hrabro i snažno.

Često ne saznamo što se dogodilo od samog djeteta, već od druge djece, ili roditelja. Ako vam neko treći ispriča o takvoj situaciji, podijelite to sa djetetom, recite mu/joj šta ste saznali/čuli. Na taj način dijete će biti manje zbunjeno i lakše će imati povjerenje. Probajte obratiti pažnju i imenovati osjećanja koja dijete možda ima. To će olakšati djetetu, osnažiti njegovu/njenu percepciju i pomoći da shvati što se uopšte dogodilo.

Možda si zbunjen/a. Moguće da ni ne znaš kako se osjećaš. Možda si ljut/a. Možda si i malo ponosan/na, jer si se u početku osjećao/la hrabrim/om zbog igranja takve igre. Možda te strah da dijete koje se nije dobro odnosilo prema tebi, neće više htjeti da se druži sa tobom, ili da će ti prijetiti. Ili da će ostvariti prijetnju.

Možeš mi ispričati kako je za tebe izgledala ova situacija.

Pitajte otvoreno kako dijete vidi ovu situaciju. Ako razgovor započnete ovim pitanjem, prije nuđenja pomoći oko sređivanja situacije, moguće da ćete biti suočeni sa tišinom. Pomozite djetetu da procjeni kako biste reagirali da je progovorilo, te šta znate i mislite u vezi ovakvih situacija. Tek tada je od pomoći postavljanje pitanja djetetu, bez da se dijete osjeća satjerano u ćošak ili u strahu od prekora.

Razgovor sa djetetom koje je načinilo napad

Pokažite djetetu koje je načinilo napad jasne granice, ali isto tako i razumijevanje i suosjećanje. Ni pod kakvim okolnostima, dijete ne treba ostaviti sa porukom: "Djeci nije dopušteno igrati se takvih igara, to je sve zabranjeno". Ovakvim pristupom blokirat ćemo dijete da razgovara sa nama. Više prikladna poruka koja je usklađena sa prevencijom nasilja, bi bila:

U redu je kada su djeca gola skupa, kada se gledaju i dodiruju, dokle god je to u redu za oboje djece. Kada jedno dijete to (više) ne želi,

igra se treba zaustaviti. Ne smijemo bilo koga povrijeđivati.

Dijete koje je načinilo napad treba podršku oko sređivanja situacije uz pomoć različitih formi napada. Također možete razgovarati o mogućim motivima za takvu vrstu ponašanja:

1 nemar i zanos

Moguće da ti je igra bila vrlo uzbuđljiva i da si bio vrlo stretan/na, te stoga nisi primjetio/la da drugo dijete nešto nije željelo. Čak i kada je igra vrlo uzbuđljiva, svi treba da brinu jedni o drugima.

2 Promjenljive situacije

Moguće da je situacija na početku bila zabavna za vas oboje. Možda je čak drugo dijete započelo. Ali onda se raspoloženje drugog djeteta promjenilo, okrenulo se na drugu stranu kao klackalica i ono nije željelo da nastavi sa igrom. Klackalica se uvijek može okrenuti na drugu stranu. Tada treba da staneš, čak iako bi radije nastavilo/la sa igrom.

3 Namjerni nasilni čini

Moguće da si primjetio/la da se drugo dijete više ne želi igrati, ali si nastavio/la. Jer si se osjetio/la moćno i snažno. Nije u redu namjerno činiti da se neko osjeća čudno. Ne smijemo činiti da se drugo dijete osjeća manje, ili ga/ju povrijediti samo da bi se mi osjećali velikim. Možemo zajedno naći načine da se osjećaš velikim/om i snažnim/om, bez povrijeđivanja druge djece.

4 različiti čini kao "post-traumatska igra" uzrokovana seksualnim nasiljem

Znam da postoje djeca koja bivaju čudno do-dirivana od strane odraslih ili drugih mladih u predjelu zadnjice, penisa, klitorisa ili vagine. Ili im je možda neko pokazao zbunjujuće seksualne videe. I onda ponekad djeca koja iskuse ovako nešto, rade nešto slično drugoj djeci. Nekad to rade iznova i iznova i ne mogu da prestanu. Tada im je hitno potrebna pomoć. Dozvoljeno im je, čak šta više, trebalo bi da govore o onom što im se dogodilo sa nekim odraslim kome vjeruju. Čak iako su sami bili zločesti prema drugom djetetu.

Ne znam da li je situacija bila slična nekoj od ovih "mogućih" primjera koje sam upravo spomenuo/la. Šta ti misliš o toj situaciji?

Jasnoća i izuzeci

Kada se seksualno nasilje dogodi među djecom, na odraslima je da pruže jasnoću i mogućnost za ponovnu izgradnju povjerenja. U ovu svrhu, smisleno je kreirati nova pravila, npr. djeca ne bi trebala da budu razodjenuta, gola, neko vrijeme. Ili možda udobni kutak treba zatvoriti na neko vrijeme. Ili možda dijete koje je načinilo napad ne treba više ostajati nasamo sa pogođenim djetetom. Kada postavljate ova nova pravila, pobrinite se da ona budu privremena npr. u trajanju od dvije sedmice i obavijestite djecu o tome. Objasnite im razloge za nova pravila:

Nedavno nije funkcioniralo to da svi dobro pazе jedni na druge. Važno je da se svi osjećaju ugodno tokom zajedničke igre. Zbog toga smo postavili ova pravila za neko kraće vrijeme, sve dok ne budete opet mogli da dobro brinete jedni za druge.

Opšta prevencija

Neke opšte rečenice o prevenciji koje su pomogle mnogim obdaništima, školama i domovima.

Nikome nije dozvoljeno da povrjeđuje druge. I kada se igrate, nikome nije dozvoljeno da stavlja prste ili druge objekte u otvore na tijelu. To se odnosi i na usta, nos, uši, zadnjicu (analni otvor) ili vaginu, jer to može izazvati povrede. Važno je da svi dobro brinemo o sebi i jedni o drugima.

Odrasli mogu da promjene pelene, operu bebe i pomognu djeci da se okupaju, ali nikome nije dozvoljeno da se igra sa vaginom, penisom ili zadnjicom (anusom) djeteta. Ili da odrasli traže od djeteta da ih dodiruje ili "pere" u predjelu međunožja. To je zabranjeno.

Pristanak (saglasnost)

Čak je i među mlađom djecom moguće prakticirati pristanak i razgovarati o slobodnoj volji:

Kada se igrate igara koje uključuju dodirivanje, važno je da svako dijete koje je uključeno osjeća Da-osjećanja. Nije bitno da li se radi o golicanju, hrvanju, maženju, ljubljenju, puhanju ili dodirivanju seksualnih organa. Ne možeš uvijek znati da li drugo dijete želi da bude dodirnuto na određen način. Zato je uvijek važno prvo pitati.

Ponekad nije tako lako nečemu reći ne. Zato što u vezi toga možda nisi siguran/a. Ili zato što dodir ili igra istovremeno mogu biti uzbuđljivi, preplavljujući i stresni. Ili je možda zato što je teško dobrom prijatelju/ici reći ne, jer ne želiš da te zamjene nekim drugim prijateljem/icom. Reći ne zahtjeva hrabrost i vježbu. Čak i kada dijete ne uspije reći Ne ili Stop, to nije njegova/njena krivica.

Kada dijete nešto ne želi, moraš prestati. Neka djeca će to vrlo jasno iskazati: Ne, stani, ne želim ovo. Neka druga djeca to neće tako jasno izreći. Ponekad želiš reći ne, ali se tvoje tijelo zaledi i ne pomjera se. To isto znači stop.

Kako daješ do znanja da ti određeni dodir ne prija? Kako pokazuješ kada ti se nešto sviđa?

Sistem semafora

Neki dodiri stvaraju prijatna osjećanja u našem tijelu i naš unutarnji semafor svijetli zeleno. Neki nam dodiri stvaraju neprijatne, loše osjećaje u našem tijelu, kao "Ne želim ovaj osjećaj": Crveno. Onda je jasno da nešto ne želimo. Neki dodiri čine da naš unutrašnji semafor svijetli žuto - oni su negdje između, nismo sigurni da li nam nešto prija ili ne. Žuto znači "Pazi, možda se uskoro upali crveno."

Koji dodiri, od strane kojih ljudi, su crveni, zeleni ili žuti za tebe?